ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ АПРИЛОВ” – РУСЕ
гр. Русе, бул. „Липник” №78, тел. 082 84 14 24, *email:info-1806111@edu.mon.bg*

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

2026/2027 учебна година

Програмата е приета от педагогическия съвет на 10.09.2026 г. с протокол №13 /съгласно чл.263, ал.1, т.8/ на основание чл.28, ал.1, т.2 от Закона за предучилищното и училищното образование/

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА.

II. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ УЧЕНИЦИ.

III. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА.

IV. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ.

V. ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА.

VI. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ.

VII. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ.

ВЪВЕДЕНИЕ.

Приобщаващото образование е всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на стандарта за приобщаващо образование в ОУ„ Васил Априлов" изисква осигуряването на диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите особености, навременно систематизиране на наличната информация, с цел да се организиране и оптимизиране на учебния процес, съобразно потенциала на учениците. ОУ „ Васил Априлов " работи за осъществяването на успешно приобщаващо образование и постигане на крайната цел - създаване па приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, нарушения в развитието, или тежки заболявания да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

I. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА.

Целта на програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвимите групи е да се осигурят условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в общата класна стая, да участват в извънкласни дейности, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н.

1. Осигуряване на равен достъп до качествено образование и развитие на потенциала на всеки ученик, с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

• Постигането на тази цел изисква определяне на уязвимите групи деца и прилагане на разнообразни мерки, съобразени със спецификата на всяка от тях.

• На учениците в ОУ„ Васил Априлов " се предоставя обща и при необходимост допълнителна подкрепа за личностно развитие.

• Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

2. Защита на правата и интересите, и предоставяне на равни възможности за приобщаване на учениците от уязвимите групи.

3. Ефективно прилагане на училищните политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания.

4. Осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

II. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ УЧЕНИЦИ.

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлага обществото и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в бедност или ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци; липса, ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н.

Програмата е насочена към уязвимите групи ученици в ОУ „Васил Априлов“:

- *ученици, изложени на риск от отпадане, поради липса на мотивация за учене или социално слаби семейства с ниски доходи и материални лишения;*
- *ученици, диагностицирани със специални образователни потребности;*
- *ученици с хронични заболявания;*
- *ученици с изявени дарби;*
- *деца и ученици с двигателни увреждания;*
- *деца и ученици в риск;*
- *деца и ученици, застрашени или жертва на насилие;*
- *деца-сираци и полусираци, деца лишени от родителска грижа, деца от социално слаби семейства и др..;*
- *деца от различни етнически групи;*
- *деца и ученици с други идентифицирани нужди;*

III. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА.

Закон за предучилищното и училищното образование:

Наредба за приобщаващо образование:

Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства:

Закон за защита от дискриминация

Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

IV. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ.

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи включва:

1. Принципите на приобщаващото образование;
2. Условията и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
3. Условията и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
4. Изграждане на позитивен психологически климат в училището;
5. Структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на учениците с изявени дарби по чл. 95, ал. I, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;

V. ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА:

- Зачитане правото на всеки ученик за достъп до качествено образование.
- Подкрепа за личностно развитие на учениците в зависимост от техните индивидуални потребности.
- Прилагане на диференцирани педагогически подходи, стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени и адаптирани към техните индивидуални умения и особености.
- Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик, така че той да развие максимално своя потенциал.
- Недопускане на дискриминационно поведение и отношение.
- Системен и цялостен подход за организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование.
- Намаляване влиянието на социалните неравенства върху обучението и участие на учениците в училищни дейности.

VI. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ.

На учениците от ОУ „Васил Априлов” се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Подкрепата за личностно развитие осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за максимално развитие на уменията и способностите на всеки ученик.

6.1. Обща подкрепа за личностно развитие на учениците в ОУ „Васил Априлов“.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик. Общата подкрепа за личностно развитие се предоставя на учениците и включва :

1. Ранно оценяване на потребностите на учениците.

(След оценка на потребностите, уменията и нуждите на учениците, педагогическите специалисти, определят тези, които имат нужда от обща подкрепа за личностно развитие. Класният ръководител на ученика и педагогическите специалисти включени в екипа за обща подкрепа изготвят план за обща подкрепа за всеки отделен ученик. Той съдържа целите, планираните дейности и периода през който ученикът ще получава обща подкрепа за личностно развитие. Планът за обща подкрепа може да се актуализира, променя или прекратява след анализ на напредъка на ученика.).

2. Екипна работа между педагогическите специалисти и членовете на екипите за обща подкрепа.

3. Включване на учениците в занимания по интереси, в дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения на учениците в областта на науката, технологиите, изкуствата, спорта, гражданското и здравното образование. Участие в проекти, програми и други изяви на общинско, областно и национално равнище.

4. Библиотечно- информационна дейност.

5. Поощряване с морални и материални награди описаните в Правилника за дейността на училището.

6. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение. имат за цел изграждане на позитивен психологически климат в училище. Основната цел е да се повиши на психологическата култура, социалните умения, уменията за общуване и повишаване на толерантността.

7. Превенция на обучителните затруднения и осигуряване на допълнително обучение по учебните предмети. Изразява се във включване на учениците в:

- допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;
- консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- насочване на учениците към логопед, при установяване на такава необходимост.

8. Кариерно консултиране и ориентиране на учениците;

9. Психологическа подкрепа насочена към:

- създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
- групова работа с ученици; тренинги за повишаване на социалните умения; кризисна интервенция;
- работа с родителите;

Класният ръководител запознава родителите с изготвения план за обща подкрепа и с постигнатите резултатите. В случаите, в които ученик получава обща подкрепа за личностно развитие, но не се отчита напредък в рамките на три месеца от началото на предоставянето на подкрепата, той може да бъде насочен от координатора на екипа за обща подкрепа за оценка на индивидуалните му потребности от екип за подкрепа за личностно развитие.

6.2. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците в ОУ „Васил Априлов“.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осъществява след изготвена от Екипа за подкрепа на личностното развитие (ЕПЛР) оценка на индивидуалните потребности на ученика. Екипът за оказване на допълнителна подкрепа за личностно развитие в ОУ „Васил Априлов“ е определен със заповед на директора съобразно потребностите на ученика.

Учениците, за които може да се поиска оценка на потребностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – при заявление от родител;
- деца с хронични заболявания;

- деца в риск;
- надарени ученици.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай;
- психо социална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда; специализирани средства;
- ресурсно подпомагане;

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всеки конкретен ученик. Родителите задължително се включват в плана за действие. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, координаторът на ЕПЛР уведомява отдел „Закрила на детето“ по местоживеене на ученика с цел да бъде оказана подкрепа и съдействие на родителите за осъзнаване нуждите на ученика.При необходимост се разработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети или индивидуален учебен план. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

VII. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ.

За предотвратяване на преждевременното напускане на учениците и отпадането от образователната система в ОУ „ Васил Априлов“ са предприети следните мерки:

1. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.

2. Запознаване на родителите с утвърдените училищни планове и програми и образователни изисквания и възможностите за обща и допълнителна подкрепа за развитието на учениците.

3. Своевременно отразяване броя на отсъствията на ученика по уважителни и неуважителни причини в училищната документация и в електронния дневник от страна на класния ръководител.

4. При системни и продължителни отсъствия на даден ученик, класният ръководител задължително провежда разговор с родителите му за изясняване причините за отсъствията.

5. Повишаване на контрола от страна на класните ръководители при получаване на документи за извиняване на отсъствията – консултация с медицинското лице в училище.

6. Координация и взаимодействие с дирекция „Социално подпомагане" и отдел „Закрила на детето" при случаи на деца в риск.

7. Срещи и разговори с родители в допълнителния час на класа по въпроси свързани с възпитанието, развитието и отговорностите на учениците.8. Насърчаване на родителите за осъществяване на системен родителски контрол.

8. Включване на родителите във форми на организиран отдих и туризъм, посещения и организиране на културни събития и училищни празници с цел приобщаването им към училищния живот.

9. В часовете за консултации приоритетно да се работи с учениците, които имат затруднения в овладяване на учебния материал по различните предмети.
10. Осигуряване на извънкласни занимания, дейности по интереси, които да осмислят свободното време на учениците.
11. Изготвяне на график за дежурство на педагогическия персонал с цел осигуряване на безопасна и сигурна среда в училище.
12. Ефективна екипна работа между класните ръководители, учителите по предмети, учителите ЦОУД, педагогическия съветник и родителите с цел намиране на най-подходящи за ученика методи и форми на обучение и въздействие.
13. Социализиране и адаптиране на ученици, за които българският език не е майчин, както и на деца със специални образователни потребности към училищната среда.
14. Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашените от отпадане ученици.
15. Провеждане на здравно и гражданско образование в часа на класа. Изнасяне на беседи от класните ръководители, медицинското лице и различни специалисти по актуални теми и проблеми.
16. Провеждане на консултации с психолог, педагогически съветник или други специалисти в областта на общуването.
17. Включване в плана на Ученическия съвет на дейности за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане.
18. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти.
19. Информиране и оказване на съдействие на ученика за кандидатстване за финансова подкрепа по общински програми и благотворителни фондации.
20. Организиране на благотворителни акции за подпомагане на ученици в неравностойно социално положение.

За изпълнението и реализирането поставените цели в „ Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи“, от съществено значение е отговорното и ангажирано сътрудничеството между участници в образователния процес (семейство, училище, институции).
„Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи“ е отворен документ, който при промяна на нормативната уредба и/или по предложение на членовете на Педагогическия съвет може да бъде променяна и допълвана.